

Sosyal Bilgiler ve Okuma Becerileri

Social Studies and Reading Skills

Kubilay YAZICI

GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara-TÜRKİYE

ÖZET

Sosyal bilgiler materyallerinin büyük bir çoğunluğu yazılı metinlerden oluşmaktadır. Bu durum bir beceri türü olan okumanın, öğretimi ve geliştirilmesinde sosyal bilgiler öğretmenlerine önemli görevler yüklenmesine sebep olmaktadır. Sosyal bilgilerde öğrencilerin istenilen düzeyde başarıyı elde etmeleri, yazılı metinlerden öğrenme seviyeleri ile doğru orantılıdır. Okuma çeşitli alt becerilerden oluşmaktadır. Bu derslerde öğretilmesi-geliştirilmesi gereken önemli okuma becerileri; kelime hazinesi oluşturma, okuduğunu anlama ve çalışma-araştırma becerileri şeklinde ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Okuma, Beceri, Okuma Becerileri, Sosyal Bilgiler

ABSTRACT

Most of the social studies materials are composed of written texts. And this situation causes social studies teachers to have very important duties in education and development of reading which is a type of ability. Social studies students getting to a desired level of success is parallel to their learning something from written texts. Reading is composed of different sub-abilities. The most important reading abilities that should be taught and developed can be expressed as; making up vocabulary, reading comprehension and study-research abilities.

Key words: Reading, Skill, Reading Skills, Social Studies

1. Giriş

Dünyada eğitim alanında meydana gelen hızlı gelişmeler, ülkemizde de etkisini göstermektedir. Sosyal bilgiler programlarındaki değişim de bu sürecin içerisinde yer almaktadır. Davranışçı yaklaşıma göre planlanan ve uygulanan sosyal bilgiler dersleri, yerini yapısalcı yaklaşıma bırakmıştır.

Yapısalcı yaklaşıma göre sosyal bilgiler programları, üç temel unsurunun: kavramlar, değerler ve becerilerin öğretilmesi ilkesine dayandırılmaktadır. Beceriler, yeni yürürlüğe giren sosyal bilgiler programlarında, etkinlikler aracılığıyla uygulamalı olarak öğrencilere verilmeye çalışılmaktadır.

Sosyal bilgiler derslerinde verilen beceriler genel olarak; okuma, yazma, düşünme, araştırma becerileri şeklinde ifade edilebilir. Okuma becerileri, sosyal bilimlerin içeriğinin ve kazanımlarının, öğrenciler tarafından elde edilmesi boyutunda önemli bir yere sahiptir. Bu tür becerilerin geliştirilmesi ve uygulanması her şeyden önce, neden sosyal bilgiler derslerinde öğretilmesi gerektiği, sosyal bilgiler derslerinde öğretilmesi gereken okuma becerilerinin çeşitleri ve bu becerilerin geliştirilmesi sırasında nelere dikkat edilmesi gerektiği gibi temel konulara cevap verilmesi ile sağlanabilir. Bu makalede yukarıdaki hususlara cevap verilmeye çalışılacaktır.

2. Okuma ve Okuma Becerileri

Bilgili ve etkili vatandaş olmanın en önemli gereksinimlerinden birisini okuma oluşturmaktadır (Naylor ve Diem,1987). Okuma sayesinde öğrenciler; kavramları öğrenebilir, genellemeler yapabilir, insan ilişkilerini anlayabilir, sosyal iletişim modelleri keşfedebilir, bireylerin ve grupların toplumsal hayatımıza olan katkılarını değerlendirebilirler (Michaelis,1988).

Okuma, çeşitli becerileri ve yorumlamanın farklı seviyelerinin iç içe geçtiği karmaşık bir süreçtir (Sochor,1958). Bu süreç, kelimelerin görsel olarak teşhis edilmesi ile başlar. İkinci aşamada okuyucu, geçmişteki deneyimleri ile kelimelerin temsil ettiği anlamları

birleştirir. Üçüncü aşama, ne yazıldığını anlama ve kavrama aşamasıdır. Dördüncü aşama ise, okuyucunun ne okuduğunu eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirdiği aşamadır. Bu aşamada, okuyucu, okuduğu materyalden elde ettiği bilgileri, kendi yaşamında karşılaştığı problemlere uygular (Miller,1972). Bu bağlamda bir süreç olarak meydana gelen okuma, çeşitli becerilerin okuyucuda var olma seviyesi ile etkinliğini artırır.

Beceri, bir kişinin, verilen bir işi en iyi şekilde yapabilmek için mevcut olan ya da uygulamalı eğitim faaliyetleri sayesinde geliştirilen yeteneğidir (Smith,2002). Beceriler genel olarak motor beceriler, zihinsel beceriler ve sosyal beceriler olarak üç grupta sınıflandırılır. Okuma becerileri, bu sınıflandırma içerisinde zihinsel becerilerin içerisinde yer alır (Parker, 2001). Bu beceriler, çocukların formal eğitimlerinin ilk yıllarında elde etmeleri gereken becerilerin başında gelir (Snowling, Hulme ve Nation, 1997).

Okuma bir sayfada yazılı olan kelimelerin özümsemiği pasif bir hareket değildir. Okuyucu ve yazarın düşünceleri etkileşime geçer (Lunstrum ve Irvin, 1982). Bir başka deyişle, okuyucular, metinle etkileşimde bulunurlar ve ondan anlam çıkarırlar (Martorella, Beal ve Bolick, 2005).

Okuma iletişimin sağlandığı bir süreçtir. İletişim genellikle iki taraf gerektirir: Bilgiyi/mesajı gönderen ve gönderilen bilgiyi/mesajı alan. Okuma işleminde bilgiyi gönderen yazar, alan ise okuyucudur. Okumada iletişimin anlamı, yazar ile okuyucu arasındaki etkileşimdir. Bununla birlikte okuyucular doğrudan yazarla etkileşime geçemezler. Ancak yazarlar yazıları aracılığıyla okuyucuları ile etkileşime geçebilirler. Dolayısıyla, okumada iletişimin anlamı, okuyucu ile metnin etkileşime geçmesi demektir (Nagao, 2002). Bu noktada, etkileşimin istenilen düzeyde gerçekleşmesi, okuyucuda, okuma becerilerin mevcut olma seviyesi ile doğru orantılıdır.

3. Sosyal Bilgilerde Öğretilmesi-Geliştirilmesi Gereken Okuma Becerilerinin Diğer Derslerden Farkı

İlköğretim birinci kademedede, özellikle 1. ve 2. sınıfa giren sınıf öğretmenleri, öğrencilerinin temel okuma becerilerini geliştirmede (sesleri, heceleri tanıma ve temel okuma stratejileri), sosyal bilgiler gibi, içerik alanı öğreten öğretmenler ise, kavrama ve diğer üst düzey becerilerin geliştirilmesinde önemli rol oynarlar (Sheldon, 2004).

Bir başka ifadeyle; ilköğretim birinci kademedede görev yapan sınıf öğretmenleri öğrencilerine “okumayı öğretmek”, sosyal bilgiler ve diğer içerik alanından kaynaklanan derslerin öğretmenleri ise “öğrenmek için okumayı” öğretmek zorundadırlar (Guillaume,1998). Ancak, ilköğretimin birinci kademesinde okuma becerilerinin öğretimi üzerinde önemle durulmaktayken, ikinci kademedede görev yapan öğretmenler, bu becerilerin öğrenciler tarafından kullanılmasını beklemektedirler (Dieker ve Little, 2005).

Etkili bir biçimde okumayı sağlayan beceriler ve bu becerilerin önem sırası bütün içerik alanlarında aynı değildir. Her bir içerik alanında okuma için gerekli olan beceriler birbirinden farklıdır (Sochor, 1958). Yapılan araştırmalar göstermektedir ki, farklı konular için özel okuma becerilerine ve bu becerilerin geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır (Tinker ve McCullough, 1968). Okuma becerilerinin geliştirilmesinden güdülen nihai amaç ise, bireylerin birbirleri ile etkili iletişim kurabilmelerini sağlamaktır.

Sosyal bilgiler, sosyal bilimlerin kazanımlarının, öğrencilerin yaş, fiziksel ve ruhsal durumları gibi unsurların göz önüne alınarak aktarıldığı içerik alanlı öğretim programıdır. Bu durum sosyal bilgileri oluşturan, sosyal bilimlerin kavramlarının ve içeriklerinden kaynaklanan özelliklerinin, öğrenciler tarafından diğer derslere oranla daha zor anlaşılması sonucunu ortaya çıkartmaktadır.

Sosyal bilgiler derslerindeki başarı genelde öğrencilerin okuma becerilerine bağlıdır. Başarısızlık ise büyük ölçüde düşük okuma becerisiyle ilişkilendirilir. Kitaplar ve diğer

okuma materyalleri, sosyal bilgiler derslerinde kullanılan temel araçlardır (Naylor ve Diem,1987).

Yazılı materyaller sosyal bilgiler derslerinin vazgeçilmez kaynaklarını oluşturmaktadır. Örneğin; sosyal bilgilerde başvurulmuş içeriğin %85 'inden %90'ına kadar olan bölümü kitaplardan (Myers ve Savage, 2005), geri kalan %10-15'lik kısmında büyük bir çoğunluğu ise diğer (dergi, broşür, gazete vd.) yazılı materyallerden karşılanmaktadır. Bu durum okuma materyallerinin öğrenciler tarafından etkin bir biçimde kullanılması zorunluluğunu ortaya çıkarmaktadır. Okuma materyallerinin etkin kullanımı, öğrencilerde okuma becerilerinin gelişim düzeyi ile doğru orantılıdır.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, öğrencilerinin okuma becerileri ile ilgilenmeleri gerekir. "Temel sosyal bilgiler becerileri okuma becerileridir" ve "Becerilerin öğrenimi birçok planlanmış uygulama fırsatları ile aktif beceri öğretimine dayanmaktadır" (Witte ve Otto,1981).

Sosyal bilgiler dersleri, genel olarak 3 sebepten dolayı ilköğretim başlangıç seviyesindeki sınıflarda verilen derslerden ayrılırlar (Baer ve Nourie,1993).

1. Kelimeler daha teknik ve özel anlam içerir.
2. Farklı türde okuma materyalleri kullanılabilir ve bilgi sık sık kavramların kullanılmasıyla anlatılmaya çalışılır.
3. Zaman tabloları, grafikler, haritalar gibi araçların sıkça kullanılmasından dolayı bu araçları kullanabilme/okuyabilme becerilerinin öğrenciler tarafından bilinmesi gerekir.

Yukarıda belirtilen durumlardan dolayı sosyal bilgiler derslerinde verilen veya geliştirilmeye çalışılan okuma becerileri temel okuma becerilerinden ayrılır. Bu becerilerin geliştirilmesi ilköğretim 1 ve 2. sınıfta istenilen düzeyde gerçekleştirilemeyeceği için okuma becerileri, sosyal bilgiler öğretmenlerinin bilmeleri ve öğrencilerine öğretmeleri gereken beceriler arasında yer alır.

4. Sosyal Bilgilerde Öğretilmesi-Geliştirilmesi Gereken Okuma Becerileri

Sosyal Bilgilerde öğretilmesi-geliştirilmesi gereken önemli okuma becerileri; Kelime Hazinesi Oluşturma Becerisi (Kelime Öğrenme Becerisi), Okuduğunu Anlama Becerisi, Çalışma-Araştırma Becerisi şeklinde ifade edilebilir. Aşağıda bu becerilerin içerdikleri alanlara ve geliştirilmeleri sırasında dikkat edilmesi gereken hususlara kısaca değinilmiştir.

4.1. Kelime Hazinesi Oluşturma Becerisi (Kelime Öğrenme Becerisi):

Bir metni hazırlayan kimse, öncelikle fikirlerini, deneyimlerini ya da bilgilerini kelimelere dökmek zorundadır. Okuyucu ise aynı kelimeleri, yazarın kullandığı anlamda algılamalıdır (Paul ve Elder, 2003). Bir başka ifade ile kelimeler; bilginin ve deneyimlerin, aktarılmasını sağlayan temel araçlardır ve etkin kullanılmalrı, belirli becerilerin okuyucuda var olması ile doğru orantılıdır.

Sosyal bilgiler içeriğini oluşturan yapının zor anlaşılmasının sebebi, sosyal bilgiler ders kitaplarındaki pasajların yoğun teknik kavramlarla yüklü olmasıdır (Hoge, 2000). Sosyal bilgiler, içerik alanından dolayı, öğrencilerin o ana kadar hiç karşılaşmadıkları veya anlamını tam olarak bilmedikleri kelimelerle doludur. Somut kavramlardan soyut kavramlara geçiş döneminde verilen bu dersler; öğrencilerin hayatları boyunca karşılaşacakları, kullanacakları bilgi ve kelimelerle yüklüdür. Bu durum okuma işleminin öğretmen eşliğinde veya desteğiyle planlı bir biçimde sürdürülme ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır.

Öğretmenler, öğrencilerine bilinmeyen ya da anlaşılması zor olan kelimeleri öğretmek için aşağıda verilen stratejileri kullanabilirler (Myers ve Savage, 2005).

- Yeni kelimeyi eski kelimelerle ilişkilendirme,
- Aktif ve derinlemesine bir işlem uygulama,
- Çoklu maruz kalmalar gerçekleştirme.

4. 2. Okuduğunu Anlama Becerisi:

Sosyal bilgiler derslerinde üzerinde durulması gereken okuma becerilerinden biriside, okuduğunu anlama becerileridir.

Anlama, okuma sürecinin en karmaşık yönlerinden birisini oluşturmaktadır. Okuduğunu anlama, mantıksal bağlantılar yapmak, metni yorumlamak ve bilginin uygulanmasını da içeren bir süreçtir (Brown, 1981).

Bir kişinin, bir konu hakkındaki önceki bilgisi, kendi kendisine sorular sorması, ana fikri teşhis etmesi, özetleme yapması (Bryant,Ugel, vd.,1999), metin yapısını teşhis etmesi ve görsel öğeleri anlama becerileri, okuduğunu anlama seviyesinin gelişmesi ve ana fikri-detayları bulmalarını kolaylaştıran kritik becerilerdir. Öğrencilerin okudukları bir metni anlamalarının üst düzeyde gerçekleşmesi için bu becerilerin geliştirilmesi- öğretimi, öğretmen nezaretinde belirli strateji ve teknikler vasıtasıyla yapılmalıdır.

4. 3. Çalışma -Araştırma Becerisi:

Okuma materyalleri, öğrencilerin çalışmaları ve araştırmalarında sık sık faydalandıkları materyallerdir. Bu durum öğrencilerin sözlük kullanma, not alma veya kaynak tarama gibi becerileri bilmelerini zorunlu kılmaktadır.

Öğrencilerin okuma sürecinde stratejiler kullanmaları, kendi kendilerine okuma süreçlerini izleme ve değerlendirme imkânı verir. Stratejilerin öğretimi sırasında sınıf içinde uygulanabilir stratejilerden ziyade öğrencilerin kendi başlarına kullanabilecekleri stratejilerin öğretimine ağırlık verilmesi gerekir.

Yukarıda verilen okuma becerilerinin yanı sıra sosyal bilgiler derslerinde görsel öğelerin anlamayı sağlayan becerilerinin de öğrencilere verilmesi gerekir. Çünkü sosyal bilgilerde yazılı materyaller, sık sık görsel araçlarla (grafikler, tablolar, resimler, haritalar) desteklenmektedir. Bu araçların büyük bir çoğunluğu ile öğrenciler ilk defa karşılaşmaktadırlar. Okuma becerilerinin gelişmesi için öğrencilerin bu görsel araçların özelliklerini bilmeleri ve bu bilgilerini öğrenimleri süresince kullanmaları gerekmektedir.

5. Sosyal Bilgilerde Okuma Becerilerinin Öğretilmesi-Geliştirilmesi

Okuma becerisinin öğrenilmesi-geliştirilmesi, sosyal bilgiler ünitelerinde ve derslerinde yazılı materyallerden elde edilen genelleştirmeler, kavramlar ve gerçeklerin öğrenilmesi ile eş zamanlı olarak meydana gelir (Marlow, 2000).

Sosyal bilgilerde okuma becerisinin geliştirilmesi için kullanılan birçok teknik mevcuttur. Bu tekniklerden bazıları;

- Sınıfla birlikte okuma materyalini gözden geçirmek,
- Özel okuma parçaları için hedeflerin belirlenmesi ve öğrencilere sosyal bilgiler materyallerini okumaları için amaç verilmesi. (Bu amaç; karşılaştırma yapmak, ilgi çekmek, beğeni uyandırmak veya diğer özel ilgi alanları olabilir).
- Okuma işlemine başlamadan önce sorular sormak veya öğrencilerin soru sormasını teşvik etmek,
- Okuma işleminden önce metindeki anahtar kavramları tartışmak,
- Okuma metnine başlamadan önce varsa bilinmeyen kelimelerin anlamlarını öğrencilere vermek,
- Zor kelimelerin anlamlarını ortaya çıkarmak için sınıf tartışması tekniğini kullanmak,
- Kelimeler verilirken mümkünse resimler, modeller vb. araçlar kullanmak,
- Öğrencilerin okuma materyallerinde karşılaştıkları kelimelerin eş veya zıt anlamlarını vermeleri sağlanarak, kelimeleri anlayıp anlamadıklarını kontrol etmek,
- Öğrencilere bağlam ipuçlarını kullanmayı öğretmek,
- Sınıfta sözlük kullanmak,
- Okuma materyallerine dayalı sınıf tartışmalarında, öğrencilerin tahtaya veya kendi defterlerine not tutarak önemli gerçekleri ve kavramları listelemelerini sağlamak, şeklinde ifade edilebilir (Solvy,1975).

Okuma becerilerinin geliştirilmesini-öğretilmesini, sosyal bilgiler dersleriyle birleştirmek üzerine yapılan bütün öneriler, öğretmenlerin sosyal bilgiler derslerine okuma dersleri kadar iyi hazırlanabilmelerini gerektirmektedir (Solvay, 1975).

Yazılı materyallerde bulunan fikirleri anlamaları ve kavramaları için öğrenme metotlarının, öğrencilere rehberlik etmeleri gerekir. Öğrencilerin kelimeleri tanıma ve anlamlı öğrenme ihtiyaçları, sosyal bilgilerde yüksek seviye gerektiren bilişsel becerilerin geliştirilmesi için önemlidir (Marlow, 2000).

Sosyal bilgiler derslerinden istenilen düzeyde başarı elde edilebilmesi için; öğretmenlerin, hem öğrencilerin genel okuma becerilerini hem de onların konu alanlarının özel içeriğini öğrenmek için gerekli becerilerini öğretmesi (Solvay, 1975) ve öğrencilerin ise okuma işleminde bu becerileri etkin bir biçimde kullanabilmeleri gerekmektedir (Miller, 1972). Beceriler öğretilecekleri zaman, dört önemli hususa dikkat edilmesi gerekmektedir.

1. Beceriler, öğretimde kullanılan ek bir unsur değildirler. Öğretimin bütünleştirici ve ayrılmaz bir parçasıdır.
2. Becerilerin, bir öğretimsel içerik içerisinde işlevsel biçimde öğretilmeleri gerekir.
3. Beceriler, sıralı ve açık bir şekilde öğretilmeleri gerekir.
4. Becerilerin öğretiminin, öğrencilerin yetenekleri, deneyimleri, olgunlukları ve yaşlarına uygun bir biçimde gerçekleştirilmesi gerekir (Naylor ve Diem, 1987).

Sosyal bilgiler derslerinde öğretmenlerin öğrencilerin okuma süreçleriyle doğrudan ilgilenmeleri gerçeği, öğretmenlerin aynı zamanda iyi birer okuyucu (kavrama, analiz, uygulama, sentez basamaklarının farkında olan ve uygulayan) olma zorunluluğunu da beraberinde getirmektedir.

6. Sonuç

Yazılı materyaller, sosyal bilgilerin vazgeçilemez bilgi aktarım kaynakları arasında yer alır. Sosyal bilgilerin temel amaçlarından birisinin toplum ve ülke için bilgili

vatandaşlar yetiştirmek olduğu gerçeği, okuma üzerinden elde edilmesi gereken faydanın önemini ortaya çıkarmaktadır.

Çoğu zaman, okuma becerileri denilince akla ilk gelen şey, ilköğretim 1. sınıfta öğrencilere verilen temel okuma becerilerinin öğretimidir. Okumayı öğrenen bir öğrencinin, okuma becerilerinin geliştirmesi ihtiyacı hep göz ardı edilmektedir. Okuma işlemi alelade gerçekleşen bir süreç olmadığı gibi okumanın gelişmesi de belli sistem ve metotların uygulanması esasına dayanmaktadır.

Okuma becerilerinin geliştirilmesinde-öğretilmesinde kullanılan stratejiler öğrencilerin metni anlamalarına yardımcı olur. Stratejilerin seçiminde öğrencilerin kendi kendilerine kullanabilecekleri stratejilerin öğretimine ağırlık verilmelidir.

Öğretmenlerin öğrencilerine okuma becerisini ve bu beceriyi oluşturan alt becerilerin öğretebilmeleri için bu beceri türünün öğretiminde dikkat edilmesi gereken özellikleri bilmeleri gerekir.

Sosyal bilgiler derslerinde kullanılan materyaller öğrencilerin gündelik hayatta karşılaşılabilecekleri sorunları çözmeye elverişli olarak hazırlanmalıdır. Öğrenciler ders kitaplarında ve yazılı materyallerde kendilerinden bir şeyler bulmalı ve bu sayede okuma alışkanlıklarını geliştirmelidirler.

Kaynaklar

- Baer, G.T. and Nourie, B.L. (1993). Strategies for Teaching Reading in the Content Areas. *Clearing House*, 67(2), 121-122.
- Bryant, D.P., Ugel, N.,vd. (1999). Instructional Strategies For Content-Area Reading Instruction. *Intervention in School & Clinic*, 34 (5), 293-305.
- Brown, M.M. (1981). What Does the Author Say, What Does the Author Mean? Reading in the Social Studies. *Theory into Practice*. XX (3).199-205.
- Dieker, L.A. and Little, M.L. (2005). Secondary Reading: Not Just for Reading Teachers Anymore. *Intervention in School and Clinic*, 40(5). May. 276-283.
- Guillaume, A.M. (1998). Learning with Text in the Primary Grades. *The Reading Teacher*. 51 (6), 478-486.

- Hoge, J.D. (2000). *Improving the Use of Elementary Social Studies Textbooks*. www.eric.ed.gov. ERIC Digest NO. 33. ED274582
- Lunstrum, J.P. and Irvin, J.L. (1982). Social Studies and the Integration of Basic Skills: A Reply to Johanna Lemlech. *Social Studies*, 73 (6). 246-249.
- Martorella, P.H., Beal, C.M., Bolick, C.M. (2005). *Teaching Social Studies in Middle and Secondary Schools*. Merrill Prentice Hall. Upper Saddle River, New Jersey Columbus, Ohio
- Marlow, H.E. (2000). Teaching Reading in The Social Studies. *College Student Journal*, 34(1), 56-59.
- Michaelis, J.U. (1988). *Social Studies for Children*. Prentice Hall, Englewood Cliffs: New Jersey
- Miller, W.H. (1972). *The First R: Elementary Reading Today*. Holt, Rinehat and Winston Inc: USA
- Myers, M.P. and Savage, T. (2005). Enhancing Student Comprehension of Social Studies Material. *The Social Studies*. January/February. 18-23.
- Nagao, H. (2002). *Using Top-Down Skills to Increase Reading Comprehension*, U.S. Departman of Education. ERIC Document No: Ed 475 744.
- Naylor, D.T. and Diem, R.A. (1987). *Elementary and Middle School Social Studies*, Random House: New York
- Paul, R. and Elder, L. (2003). Critical Thinking and the Art of Close Reading (Part I). *Journal of Developmental Education*. 27(2).36-39.
- Sheldon, A. (2004). *Difficulties in Content – Area Reading: Instructional Social Studies Strategies*. Unpublished Master Thesis, Faculty of Pacific Luterian University.
- Smith, G.F. (2002). Thinking Skills: The Question Of Generality. *Journal Of Curriculum Studies*, 34 (6), 659-678.
- Snowling, M., Hulme, M. and Nation, C. (1997). A Connectionist Perspective on the Development of Reading Skills in Children. *Trends in Cognitive Sciences*, 1(3), 88-91.
- Sochor, E.E. (1958). Literal and Critical Reading in Social Studies. *Journal of Experimental Education*. 27(1) 49-55.
- Solvay, D.A. (1975). The Teaching of Reading in Social Studies, *Social Studies*, 66:2, March/April, 80-82.
- Tinker, M.A. & McCullough, C. (1968). *Teaching Elementary Reading*. Meredith Corporation. Third Edition. NewYork: USA
- Witte, P.L. and Otto, W. (1981). Reading Instruction at the Postelementary Level: Review and Comments. *Journal of Educational Research*, 74 (3), 148-158